

æternæ retributionis anxia desiderat, de bonis se exterioribus non exaltat (1). »

3° Charitas *gratuitate nobilitatur*: proprium enim charitatis est generosum ingerere animum, quo large de propriis bonis in aliorum hominum emolumentum disponitur, neque sæpissime merces de benefactis et laboribus suis exigitur, gratis agitur, quia alia futura concupiscitur merces, vel quia meminerimus verbi illius: « Quod gratis accepistis, gratis date (2). » Ceterum qui charitatis aureo vinculo vincitur bona hæc terrestria pro nihilo habet, quod immobilia non sunt nec æterna, ideo ut aliena negligit, cum nihil sibi proprium esse putet nisi quod semper manet. Igitur « charitas non quærit quæ sua sunt, sed quæ Jesu Christi. »

4° Charitas *simplicitate distinguitur*. ideo homo charitate præditus « non cogitat malum » de aliis, quia omnia in bonam partem accipit, atque omnes interne æstimat, quod in amore munditiæ mentem solidat, dum omne odium radicitus eruit; « non gaudet super iniquitate » quia cum sola dilectione ad bonum hominibus procurandum erga omnes inbiat, de eorum perditione exultare nescit; « congaudet autem veritati. » quæ ut se ceteros diligens, per hoc quod rectum in aliis conspiciat, quasi de

(1) Ibid.

(2) Matth. x, 8.

augmento proprii profectus hilarescit; « omnia suffert » ut Apostoli præceptum ingenuo ac sincero animo adimpleat: « Alter alterius onera portate et sic adimplebitis legem Christi » et quia ferenda in hoc mundo mala esse suadetur; « omnia credit » quæ prudenter sunt credenda, cum suspicionem de alterius malitia sine ratione in corde non foveat; « omnia sperat » cum magna in Deo fiducia agens, sibi semper de proximo meliora suadeat ac optet; « omnia sustinet » si quid mali, sive verba, sive verbera, ait Jo. Chrysostomus, ab aliis sustinenda habet, sive ipsas persecutiones et mortem; non ideo odium concipiendo in eos, qui talia pati faciunt, sed orando pro persecutoribus suis, sicut Christus e cruce pendens in nostrum exemplum egit. Tales sunt charitatis nobilissimæ dotes, quas omnino in animos inserere jucundissimum est.

41. Adjicere tamen liceat charitatem ad omnes extendi homines debere, omnes enim imaginem Dei præferunt, omnes fratres nostri sunt, et pro omnibus Christus mortuus est: quamvis liceat proximiores, quales sunt parentes et amici, præ extraneis, christianos præ infidelibus majori charitate diligere eis que præsto esse. — Porro non tantum verbis, sed maxime operibus hæc virtus exerceri debet: « Probatio enim dilectionis exhibitio est operis » et « filioli, inquit S. Joan-

nes, non diligamus verbo neque lingua, sed opere et veritate (1). » Quid enim juvat si proximis vestibus vel cibo indigentibus dicamus: « ite in pace calefacimini et saturamini, et non dederimus eis quæ necessaria sunt (2)? » Quapropter Christus, qui homines ex charitatis lege judicabit, non de verbis sed de misericordiæ operibus decernet. — Denique intelligendum nuper citatum sancti Joannis verbum « et veritate. » Charitas vera est cum verba et opera, quibus exercetur, animi judicio et affectioni respondent: charitas ficta vel falsa ea est, quæ dum verbis vel operibus hominibus obviam venit, eos tamen animo despicit vel posthabet. Profecto non fictam sed veram charitatem Deus præcipit, qua verbo et factis diligere tenemur, ut Deus ipse erga suas creaturas agit: qui igitur exterius tantum diligit, hypocrisis damnabitur et poena dignior quam qui manifeste proximo suo occurrere renuit.

§ VII.

De unione cum Christo in Deo.

42. Unio cum Deo et cum fratribus, quos diligimus, charitatis est finis: distinctim hic de hac duplici unione dicendum. Profecto non in hac sed in altera vita unione cum Deo perfectissima frui licebit, cum vi-

(1) I. Joan. III, 18.

(2) Jac. ep. cath. II, 15-17.

debimus eum sicuti est, in sinu ejus Patris nostri requiescemus, et nemo nos de manu ejus eripiet. Oportet tamen ut et in hac vita cum Deo uniamur, sine quo nulla nobis vita vera et supernaturalis speranda. Audiamus enim D. Paulum: « Mortui enim estis, inquit, et vita vestra abscondita est cum Christo in Deo (1). » Hæc est christiani hominis vita, qui sacro lavacro regeneratus, ibique sibi et mundo mortuus, debet, ut vivat, Deo et Christo uniri, ut jam non sibi, non mundo, non carnis mundique delectationibus, non superbiam, non divitiis, non honoribus, inordinato amore conjunctus vivat, sed uni Deo, cujus opera compleat, præcepta exequatur, voluntati subjiciatur, ut sicut Christus dicere queat: « Quæ placita sunt ei facio semper (2), » vel ut Paulus: « Vivo autem, jam non ego; vivit vero in me Christus (3). » Qui enim Deo vivit, Christo vivit et ex Christo, cujus vitam agit, et cum Christo in Deo jugiter manet.

43. Quæ autem hujus unionis condiciones sint breviter expendamus. Omnium prima et quasi aliarum fundamentum, negativa quædam conditio est, qua ad hanc fovendam unionem obstacula tollimus *omnium renuntiatione*, sive sui ipsius abdicatione atque eorum quæ mundi nomen obtinent.

(1) Ad Coloss. III, 3.

(2) Joan. VIII, 29.

(3) Ad Gal. II, 20.

Mori opus est ut vivere incipiamus, mori sane carnali vitæ, veterique homini, quem ex Adam recepimus; mori proprio nostri-
metipsius amori, mori corpori et sensibus, superbæ, internisque carnis affectionibus; mori mundo ejusque principiis, vitiis, illecebris et operibus; mori propterea divitiis, honoribus, dignitatibus; quia non propter hæc conditus est homo, neque ut in his beatitudinem habeat, quæ nullimode in his haberi unquam potest. En quomodo S. Gregorius hanc christiani hominis mortem describit: «Sunt, inquit, nonnulli justorum, qui ad comprehendendum culmen perfectionis accincti, dum altiora interius appetunt, exterius cuncta derelinquunt, qui rebus se habitis nudant, gloria honoris expoliant; qui internorum desiderio per assiduitatem se amici mœroris afficiunt, habere de exterioribus consolationem nolunt; qui internis gaudiis dum mente appropriant, vitam in se funditus corporeæ delectationis necant. Talibus nempe per Paulum dicitur: Mortui enim estis, et vita vestra abscondita est cum Christo in Deo. Horum vocem Psalmista expresserat cum dicebat: Concupiscit et deficit anima mea in atria Domini. Concupiscunt enim, sed non deficient, qui jam quidem cœlestia appetunt, sed adhuc tamen a terrenorum delectationibus, minime lassantur. Concupiscit et in atria Dei jacit, qui

cum æterna desiderat, in amore temporalium non perdurat (1). »

44. Alia conditio positiva est et *media continet* ad hanc cum Deo unionem intime stabiliendam.

Horum mediorum primum est *orationis* studium et assiduitas. Oratio est mentis et cordis in Deum elevatio; intima et familiaris cum Deo conversatio; animæ in tribulatione, in mœrore, in angustia, in necessitate positæ desiderium, quo suam Deo impotentiam humillime exponit, ut ejus potentiam ad auxilium præbendum imploret; est denique laudis sacrificium Deo oblatum, quo anima in omnibus benefactori suo Deo gratias agit, novosque deprecatur favores, sive pro se, sive pro aliis. Quæcumque ea tandem sit, oratio animam Deo unit, animæ vitam per hanc divinam communicationem renovat, si frequens est, jugiter vivificat: ideo omnibus necessaria sed maxime Dei ministris, qui mediatores sunt atque Deum omnipotentem sæpissime rogare tenentur, tum pro se, ut sancti sint et cum fructu sua ministeria exequantur, tum pro aliis ut salvi fiant. Propterea legimus Apostolos terrestribus curis, etiam ad opera misericordiæ exercenda, nuntium dedisse, ut orationi instarent (2). Presbyter qui frequenter non orat, qui continua ad Deum supplicatione

(1) S. Greg. 1. 8 Mor., c. 10.

(2) Act. Apost. vi.

non instat, non modo nullam cum Deo unionem habebit, sed sterilitate in suis adimplendis ministeriis quamplurimum laborabit.

45. Oratio enim conditio est prorsus necessaria ut Deo uniamur, hacque unione sancti fiamus et omnia pro aliis dona impetremus. Ideo sæpe Ecclesia suos ministros hortatur ut frequenter orent, et ne ab oratione recedant satis longas diurnas preces eis injungit, quas digne, attente, ac devote, quia gravissimo funguntur officio, recitare tenentur, ut misericors Deus suo auxilio hominibus præsto adsit. At imprimis Ecclesiæ mens est, ut Sacerdotes familiariter cum Deo agant, sicut Moyses et Aaron, qui nihil nisi, consulto Deo, agebant; nihil decernebant nisi impensissime prius pro populo Conditori Deo effusis precibus, oblatisque hostiis, eum propitium redderent; atque tanta instabant supplicatione, tantisque lacrymis, ut Deum ipsum quodammodo defatigarent, si ita loqui fas est, atque ejus propositum decretum in aliud plane oppositum mutarent.

46. Satis tamen non est ecclesiasticis religiosisque viris Deo per orationem uniri, necesse adhuc est, ut æternarum veritatum *meditatione* exercentur, quod secundum est unionis medium: « In meditatione enim exarscit ignis » amoris Dei

ignis ille quem ipsi et in se et in aliis fovere tenentur, et quo tandem ad unionem cum Deo certissime pervenient. Nam meditatione fit ut Deum melius ac nos ipsos dignoscamus, qua notione acquisita, fieri non potest quin in Dei ardentem evehamur amorem, dum una nos ipsos contemnimus. Juxta S. Augustinum « recte novit vivere, qui recte novit orare; » sed S. Jo. Chrysostomum audiamus: « Cum videro quempiam, inquit, non amantem orandi studium, nec hujus rei fervida, vehementique cura teneri, continuo mihi palam est, eum nihil egregiæ dotis possidere. Et quisquis non orat Deum, nec divino colloquio cupit assidue frui, is mortuus est et vita carens expersque sanæ mentis. Nam hoc ipsum est evidentissimum argumentum amentię non intelligere magnitudinem hujus honoris, nec amare deprecandi studium. »

47. Tertium medium est valde efficax *præsentie Dei exercitium*. Qui Deum præsentem in iis omnibus quæ agit contemplatur, fieri non potest quin perfectior in dies evadat, proptereaque quin Deo intimius uniat: « Ambula coram me et esto perfectus. » Nam perfectissimum est Deus exemplar, ad cujus normam mentis cogitationes, animi affectiones, verba et facta nostra moderari fas est, atque sanctissimo æternoque ipsius ordine dirigere. Qui Deum præsentem

aspicit, præ oculis habet verendæ divinitatis majestatem, quam nemo nisi amens ad iram, ea præsentem, provocare auderet; habet Patris sui amantissimi continuam societatem, quem nemo nisi ingratus animo contristare vellet; habet præ mente Ducis sui et Regis potentissimam ad egregia etiam agenda, vel ad gravissima ferenda exhortationem, qua hilari corde omnia agere et feret; habet denique amantissimum Conditorum suum, in quem veluti amoris flammæ cordis sui suspiria immittere licet, atque in quo ex hujus vitæ laboribus tantisper quiescere potest. Hinc est tam optata et exquisita familiaritas et unio cum Deo.

48. Postremum denique medium est illa animæ dispositio, qua homo *plene se Deo et absolute committit*, sui derelictione, magnaque in eum fiducia, quam amor ipse inspirat. Hæc est charitatis tranquilla quies, prout eam in hac lacrymarum valle adipisci et possidere fas est. De eis, qui hac virtute frui gloriantur, in sacris libris legimus: « Qui confidunt in illo intelligent veritatem et fideles in dilectione acquiescent illi: quoniam donum et pax est electis ejus (1). » Ne tamen putemus uno horæ momento hanc perfectam in Deo requiem haberi posse, sciendum quidem est eam præparari ab obedientia perfecta, filiali non servili, omni-

(1) Sap. III, 9.

bus Dei mandatis et voluntatibus; instrui a nostræ voluntatis conformitate cum Dei perfecta voluntate; perfici ab absoluta omnium quæ possidemus concessione, quæ Deo tamquam Domino committimus, ut de nobis quidquid vult disponat; adhuc augeri a filiali confidentia erga benignissimum omnium Patrem, quem certe paratum esse scimus ad omnia filiis suis bona tribuenda; denique ad omnibus numeris absolutam perfectionem adduci ab ardenti erga Deum charitate, quæ suggerit æquo animo terrestria omnia aspicere, et nullo in pretio habere, nec non se circa spiritus bona indifferenter tenere, nisi quantum divina Bonitas in animam effundere voluerit. Cum hæc omnia plene adepti fuerimus, tum anima tranquille in sinu Dei, veluti puer in sinu matris, quiescit. Hæc est vere virtus de qua Apostolus ait: « Et vita vestra abscondita est cum Christo in Deo; » quia non nisi hac virtute, hacque animæ dispositione, justi homines sibi ac mundo mortui, omnium profanorum oculis absconditi, in Dei sinu quiete vivunt, et immobilitatem quamdam vitæ ab ipsa Dei immobilitate adipiscuntur. « Justorum animæ in manu Dei sunt, et non tanget illos tormentum mortis. Visi sunt oculis insipientium mori... illi autem sunt in pace (1). » Oh! omni ditissimo auro

(1) Sap. III, 1-4.

pretiosior pax, quam inquirere, posthabitis omnibus, deberemus!

49. Studeamus ergo, omnibusque viribus contendamus; ut ad hunc purissimum charitatis stadium perveniamus: tunc enim non pax dumtaxat et animi requies nobis erit, verum etiam vis illa et animi fortitudo, qua in hujus vitæ teterrima sustinenda lucta indigemus. Nam hac animi pace in Deo acquisita « non tanget nos tormentum mortis » quia « Spes nostra immortalitate plena est » et illi innitimur, qui omnia potest, quemque virtutes omnes et hujus universitatis rerum potestates verentur. Hac pace quasi in excelso culmine elati « judicabimus nationes et dominabimur populis, » atque cum Domino Deo nostro perpetuo regnabimus. Omnes quidem sacerdotes ad hoc perfectionis et sanctitatis culmen pervenire deberent, eo quod altissima eorum est dignitas, atque sanctissima quæ ab ipsis sunt exercenda ministeria: verum cum hominum corda ad Deum convertere debeant, necesse prorsus est, ut Dei ipsius possideant cor, ex quo luminum et gratiarum thesauros hauriant, quæ in alios effundant. Jam non nisi integre se Deo tradant cordis divini potententur.

§ VIII.

De unione fraterna.

50. Talem voluit Christus inter fideles charitatem haberi, ut unionem tantam inter eos constitueret quanta, quod sane mirum videri posset, inter Personas divinas existit: « Pater sancte, inquit, sanctifica eos in nomine tuo, quos dedisti mihi, ut sint unum sicut et nos... Non pro eis autem rogo tantum, sed pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in me: ut omnes unum sint, sicut tu, Pater, in me et ego in te, ut et ipsi in nobis unum sint (1). » Hanc autem tam perfectam inter nos unionem Christus voluit, ut unum cum eo intime compactum corpus essemus in omnium membrorum ordine et disciplina ad fructus edendos æternæ vitæ: cum enim membra disjecta et separata sint nullus sane ordo consistere poterit, sed discordia et tumultus omnia subvertent atque impediunt quominus Spiritus sanctus, qui pacis et ordinis est Deus, salutis et vitæ æternæ fructus producat, vel charitatem, quæ omnis sanctitatis est radix, in hominum animas diffundat. Ideo S. Paulus, S. Joannes aliique apostoli, qui aliquid scriptis Christi fidelibus mandarunt, hanc inter nos unionem sæpissime commendant, non modo

(1) Joan. xvii, 11, 20-21.

mentis in fide, sed *communione* in charitate; suisque repetitis hortationibus effecerunt, ut primi Christi discipuli essent inter se « cor unum et anima una. »

51. Sed quæ hanc in charitate fraternam unionem efficiunt breviter exponenda. Tria quamplurimum requiruntur: a) *reverentia* reciproca, b) *patientia* reciproca, c) *auxilium* reciprocum.

1° Imprimis oportet ut fratres nostros, unus alterum *magna reverentia* prosequamur, tum quia fratres nostri sunt, tum quia filii Dei et amici Christi. Nunquam sane haec reverentiæ officio deficiemus, si eos magna charitate, duce fidei lumine, spectemus: fides enim nos docet hominis naturæ excellentiam, sive eam naturaliter, sive, quod potissimum est, supernaturaliter contemplemur; fides docet a Deo ipso magni hominem fieri, pro nihilo enim habuit Filium suum unigenitum, ad eum salvum faciendum, in mundum mittere. Itaque, superbiæ et amoris proprii motibus refrenatis, qui sæpe sæpius huic primo erga fratres muneri opponuntur, eos omnes, tum mente, tum corde æquanimiter revereamur; tum verbis, tum factis hanc intimam animi reverentiam et æstimationem ostendamus. Ne verbum quidem injuriosum, neve factum charitati contrarium unquam edatur: quod si aliquando parum animi nostri compotes offensionis alienæ causa fuc-

rimus « sol non occidat super iracundiam nostram (1). »

2° Huic reverentiæ *mutua patientia* adiciatur, quam Apostolus his verbis suadet: « Alter alterius onera portate, et sic adimplebitis legem Christi (2). » Peccatum originis, cujus effectus post baptisma in nobis manent, et naturæ indolisque unicuique propriæ defectus, in causa sunt cur unio, quæ media charitate habenda esset, non nisi media patientia habeatur. Unus alteri oneri sumus: unusquisque enim suas pravas affectiones persentit, suosque animi defectus habet: oportet ergo ut alter alterius defectus ferat, si pacem animorumque unionem servare jugiter velit. — Ferenda imprimis sunt *aliena peccata*, quæ certe animum nostrum offendunt ex tristitia offensi Dei concepta. At si Deum et Christum ducem præ oculis habeamus, qui odio in peccatum elati, peccantis hominis miserentur, facile nobis erit cordis iram refrenare. — Ferendæ adhuc tamen, quod durius est, *offensæ a fratribus nobis illatæ*, ut Deus a nobis in ipsum irrogatas injurias fert. Eorum, qui nobis offensionis causa sunt, sæpe animus infestus non est, animi levitate vel incuria peccant: quod si infestos habeamus, nonne et inimicis Christus pepereit, pro eisque oravit? quæ potiori id nobis agendum ratione est? —

(1) Ad Eph. iv, 26.

(2) Ad Gal. vi, 2.

Porro, quod commune et reciprocum est, *indolis*, imperfectæque *naturæ defectus* patienter feramus. Hi sane nulla ex libera voluntate originem habent, ideo naturæ defectus dicuntur, quandoque tamen ex parum culta educatione vel ex negligentiae vitio procedunt: ratione igitur conforme non est, ut ira ex his commoveamur; maxime si recogitemus et nos hujusmodi proprios habere defectus, qui magis ac alieni, ad iram alios provocant. Quod si de cujuscumque generis opinionibus agatur, tritum illud Augustino attributum verbum præ mente habeamus: « In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus charitas. »

3° Denique per *auxilium reciprocum* charitatis unionem foveamus. Tria maxime fratribus nostris debemus: *exemplum, orationem, misericordiæ opera.*

a) « Quæ pacis sunt sectemur: inquit sanctus Paulus, et quæ ædificationis sunt in invicem custodiamus (1). » Hæc præcipua charitatis regula est, quæ animarum bonum potissimum intendit: igitur etsi aliquid nobis liceat, si tamen offendiculo fratribus ex eo essemus, abstinendum nobis esset: « Noli propter escam destruere opus Dei... Bonum est non manducare carnem, et non bibere vinum, neque in quo frater tuus offenditur, aut scandalizatur, aut infirma-

(1) Ad Rom. xiv, 19.

tur (1). » Quid vero dicendum si illicita agenda essent? nonne « lux nostra lucere usque debet coram hominibus, ut videant opera nostra bona et glorificent Patrem nostrum qui in cœlis est (2)? » Ideo Jesus « cœpit facere et docere » qui enim alios scandalo offendit, ab eis se sejungit, iram movet, unionem rumpit. Quare S. Joannes antichristos hæreticos et schismaticos vocat, quia per hæresim vel per Ecclesiæ inobedientiam Christum et corpus ejus scindunt (3).

b) « Orate pro invicem ut salvemini: ait S. Jacobus, multum enim valet deprecatio justi assidua (4). » Oratio pluris faciendâ quam bonum exemplum; per hoc enim exteriorem Dei gratiam, per illam vero interius Spiritus sancti auxilium fratribus nostris procurare licet: cum igitur directius ac meliori ratione hominum animas in bonam frugem convertere possimus, eisque bona omnia spiritus adjicere, facile oratione media animorum unionem et pacem, quæ ex charitate gignuntur, inter proximos fovebimus.

c) « Filioli mei, non diligamus verbo neque lingua sed opere et veritate (5). » Quid enim juvat, ut alibi dicebamus, si amoris verbis homines alliciamus, nullis autem o-

(1) Ad Rom. xiv, 20-21.

(3) I. Joan. iv.

(5) I. Joan. iii, 18.

(2) Matth. v, 16.

(4) Jac. iv, 16.

peribus ipsis indigentibus occurramus? non sane verbosa est charitas sed agens: opera præcipue magis quam verba aliorum affectionem et amorem ac proinde unionem ciunt. In promptu autem omnia misericordiæ opera sunt, de quibus alibi sermonem habebimus, quæ tum ad corpora levanda, tum ad spiritus refocillandos referuntur, ut omnes per hæc in ædificationem corporis Christi concurramus.

Caput IV.

DE SS. CORDIS JESU PROMISSIONIBUS.

1. Quæ fuse lateque, maxime in præcedenti capite, exposuimus, aliena fortasse quibusdam videri possent a scopo, qui hujus operis initio propositus nobis fuit, nempe ecclesiasticos quoscumque viros hortandi ad amorem in se et in aliis erga Cor sanctissimum Jesu fovendum, ut ex hac devotione et hoc amore fructus in dies majores prodeant. At parumper rem consideranti non modo hæc aliena videri non debent, sed ea potius quæ in hunc scopum recta ferunt. Qui enim fieri unquam potest, ut cor nostrum Christi Jesu amore æstuet, aliosque ad ejusmodi amorem inflammet, nisi omnia de medio ad charitatem ciendam obstacula

tollat, seque iis disponat adminiculis, quæ prorsus ad Christi missionem exercendam necessaria esse videntur, quam ipse his verbis complexus est: « Ignem veni mittere in terram, et quid volo nisi ut accendatur? » Obstacula profecto sunt animi vitia et cordis, tepiditas in servitio Dei, amor sui ipsius propriique boni atque terrestrium hujus mundi rerum; contra, dispositiones vel potius conditiones ad Christi missionem exercendam sunt: intelligentiæ expositio per scientiam et fidem, voluntatis perfectio per obedientiam et Dei voluntati conformitatem, cordis sanctificatio per virtutum exercitium, maxime zeli animarum et gloriæ Dei, charitatis erga Deum et proximum; quia ex his amoris ignis cor totum pervadit.

2. Non nisi diligentibus se et mundis corde hominibus Cor Jesu se manifestat, et quo puriores ac sanctiores sint, eo magis in eos sui amoris thesauros infundit: « Beati mundo corde quoniam ipsi Deum videbunt. » Quo quis majori studio contendit ut seipsum perficiat, eo magis Cordis Jesu auxilium percipit, ut suam cum fructu missionem compleat. Ceterum, anne devotio et amor in Cor Jesu in hoc sita sunt, ut unusquisque verbis et non re dicat: « Amo te, Cor sacratissimum Jesu? » Probatio dilectionis, ut alibi dictum est, exhibitio est operis; opus autem hoc est, ut homo magis ac magis in dies se